

Аналізуємо та навчаємось: коментарі щодо ігрових епізодів

Випуск № 5

У четвертому випуску ми розглядаємо спірні моменти матчів Першої, Другої ліг, Національної ліги U-19 та Вищої жіночої ліги. Нижче – ключові епізоди, рішення арбітрів та правильні трактування відповідно до Правил гри.

ПЕРША ЛІГА

15 тур, Перша ліга

«Прикарпаття» Івано-Франківськ – «Пробій» Городенка

Арбітр: Запрутняк Вадим

76 хвилина

- Рішення арбітра: **Пенальті, без дисциплінарних санкцій**
- Правильне рішення: **Пенальті, без дисциплінарних санкцій**

Обґрунтування:

Дуже показова й складна для оцінки і прийняття рішення ігрова ситуація. Нападник №22 команди «Прикарпаття» зіграв на випередження, обробивши м'яч грудьми під час ведення єдиноборства із захисником №15 команди «Пробій» практично на лінії штрафної площі. Захисник, діючи із запізненням, припускається контакту та завдає удару правою ногою в область грудей нападника.

Арбітр, хоча й перебував недалеко від епізоду, проявив надмірну стриманість: він призначив штрафний удар, але після комунікації з асистентом арбітра змінив своє первинне рішення та призначив пенальті на користь команди «Прикарпаття».

Цей епізод безпосередньо демонструє важливість ефективної командної роботи. У подібних ситуаціях арбітр мав би зафіксувати сам факт фолу та, використовуючи систему радіозв'язку, проконсультуватися з асистентом (який перебував у вигіднішій для огляду позиції) щодо точного місця контакту — в межах чи за межами штрафної площі — і вже потім ухвалювати остаточне рішення.

Після перегляду відеоматеріалів можемо констатувати, що призначення пенальті було правильним рішенням у цій складній для визначення ситуації.

ПЕРША ЛІГА

16 тур, Перша ліга

«Поділля» Хмельницький – «ЮКСА» Тарасівка

Арбітр: Васильченко Вероніка

90+6 хвилина

- Рішення арбітра: **Продовження гри**

- Правильне рішення: **Пенальті, без дисциплінарних санкцій**

Обґрунтування:

Під час єдиноборства в штрафній площі команди «ЮКСА» гравець №20 команди «Поділля» проштовхує м'яч повз захисника №3 «ЮКСА» у напрямку воріт суперника. Захисник №3, виконуючи підкат із наміром вибити м'яч, робить невдалу спробу і завдає удару по нозі опонента, що призводить до його падіння.

Арбітр, попри те що перебувала у вигідній позиції, помилково оцінила дії захисника в цьому ігровому епізоді та ухвалила рішення продовжити гру. З огляду на те, що епізод стався наприкінці матчу та за напруженого рахунку, ключовими аспектами для правильної оцінки мали бути якісна фізична підготовка, яку арбітр продемонструвала, але водночас — збереження концентрації уваги та контроль траєкторії руху м'яча для визначення того, хто саме зіграв у м'яч. Втрата саме цих елементів і призвела до хибного рішення.

Призначення пенальті без застосування дисциплінарних санкцій у цій ситуації було б правильним та очікуваним рішенням арбітра.

ПЕРША ЛІГА

18 тур, Перша ліга

«Нива» Тернопіль – «Інгулець» Петрове

Арбітр: **Фірсов Максим**

90+6 хвилина

- Рішення арбітра: **Пенальті, жовта картка**
- Правильне рішення: **Пенальті, жовта картка**

Обґрунтування:

Під час боротьби за м'яч у штрафній площі суперника нападник №14 команди «Нива» мав високу ймовірність заволодіти м'ячем, однак захисник №2 команди «Інгулець» затримав його руками, вчинивши фол, що призвело до падіння нападника на газон.

Арбітр, незважаючи на те, що перебував на певній відстані від епізоду, завдяки вдало обраному куту огляду правильно оцінив ситуацію: призначив пенальті та показав жовту картку за зрив перспективної атаки, яка стала для захисника другою у матчі та, відповідно, призвела до його автоматичного вилучення.

Як ми завжди наголошуємо: футбол — контактний вид спорту, однак коли боротьба за м'яч ведеться у нечесний спосіб із використанням рук, це створює серйозний ризик для захисника. У цьому епізоді арбітр мав усі підстави для призначення пенальті та винесення жовтої картки.

ПЕРША ЛІГА

18 тур, Перша ліга

«Чернігів» Чернігів – «Прикарпаття» Івано-Франківськ

Арбітр: Козорог Кристина

68 хвилина

- Рішення арбітра: **Скасування голу, штрафний удар**
- Правильне рішення: **Скасування голу, штрафний удар**

Обґрунтування:

Під час боротьби за верховий м'яч у штрафній площі суперника нападник №99 команди «Прикарпаття» занадто високо підняв ногу та зіграв на випередження проти захисника №2 команди «Чернігів», який у чесний спосіб намагався зіграти головою по м'ячу, але в результаті відбувся фізичний контакт з ногою нападника.

Арбітр на початковій стадії розвитку атаки повільно супроводжувала її, але під час передачі м'яча до штрафної площі зупинилася, що позбавило її можливості впевнено контролювати епізод. У підсумку арбітр зарахувала забитий м'яч.

У контексті розвитку подій на полі ключовим чинником стали недоліки командної роботи арбітра та асистента. Асистент спочатку впевненим рухом до центру поля сигналізував про зарахування голу, але після протестів гравців команди «Чернігів» та вагань арбітра повідомив інформацію щодо можливого фолу з боку нападника №99 «Прикарпаття» (його позиція на полі давала кращий огляд ситуації). Після цього гол було скасовано, та призначено штрафний удар на користь команди «Чернігів».

На жаль, якість відеоматеріалу та доступні ракурси не дозволяють однозначно оцінити, чи були дії офіційних осіб матчу правильними або помилковими. Водночас, відповідно до вимог Правил гри, усі рішення, ухвалені арбітрами на полі, мають бути прийняті та поважатися.

ДРУГА ЛІГА

17 тур, Друга ліга, група «А»

«Нива» Вінниця – «Буковина-2» Чернівці

Арбітр: Макаренко Євген

56 хвилина

- Рішення арбітра: **Штрафний удар, жовта картка**
- Правильне рішення: **Штрафний удар, жовта картка**

Обґрунтування:

Дуже гранична та складна для оцінки ситуація з визначенням і ухваленням рішення на полі, яка потребує злагодженої командної роботи. Під час спроби заблокувати верхову передачу м'яча гравець №88 команди «Буковина-2», піднімаючи руки догори, перехопив м'яч, зігравши рукою. Арбітр зафіксував порушення, призначив штрафний удар і показав порушнику жовту картку.

Складність цього епізоду полягає не в самому факті порушення — він очевидний, — а у визначенні місця контакту руки з м'ячем: у межах чи поза межами штрафної площі. Від цього безпосередньо залежало б рішення про можливе призначення пенальті.

Повертаючись до аспекту командної роботи: у подібних ситуаціях надзвичайно важливою є якісна комунікація між арбітром та асистентом, який може мати кращий кут огляду та надати необхідну інформацію. Наявні у відео ракурси не дають однозначної відповіді щодо точного місця порушення.

Підсумовуючи, можна зазначити: призначення штрафного удару виглядає логічним та обґрунтованим рішенням. Натомість винесення жовтої картки за зрив перспективної атаки видається надмірно суворим покаранням — у подібних ситуаціях потреби у застосуванні дисциплінарних санкцій немає.

ДРУГА ЛІГА

20 тур, Друга ліга, група «Б»

«Чорноморець-2» Одеса – «Локомотив» Київ

Арбітр: Артеменко Артем

68 хвилина

- Рішення арбітра: **Пенальті**
- Правильне рішення: **Пенальті**

Обґрунтування:

Під час спроби зіграти у м'яч у власній штрафній площі захисник №20 команди «Чорноморець» припустився контакту між м'ячем і рукою. Арбітр, перебуваючи в оптимальній позиції та уважно контролюючи дії гравців, правильно оцінив епізод: призначив пенальті без застосування дисциплінарних санкцій.

Відповідно до критеріїв визначення порушень при грі рукою, високо відставлена рука захисника не є природним положенням у контексті його рухів. Саме тому арбітр мав усі підстави зафіксувати порушення та призначити пенальті на користь команди «Локомотив».

ДРУГА ЛІГА

21 тур, Друга ліга, група «Б»

«Ребел» Київ – «Діназ» Вишгород

Арбітр: Паньків Оксана

42 хвилина

- Рішення арбітра: **Штрафний удар, червона картка**
- Правильне рішення: **Штрафний удар, червона картка**

Обґрунтування:

Гравець №22 команди «Ребел», втративши контроль над м'ячем, на високій швидкості намагався повторно зіграти ним, однак його випередив гравець №18 команди «Діназ», який першим зіграв у м'яч. Дії гравця №22 «Ребел» створювали очевидну загрозу для безпеки суперника.

Відповідно до критеріїв визначення серйозних ігрових порушень — висока інтенсивність, пряма нога, використання шипів — арбітр, перебуваючи у вигідній позиції та маючи хороший контроль епізоду, цілком правильно винесла порушнику червону картку.

Нагадуємо арбітрам: одним із ключових принципів арбітражу є захист гравців від дій, що створюють беззаперечну загрозу їхньому здоров'ю та потребують суворого дисциплінарного реагування у вигляді вилучення з поля. Саме таке правильне та рішуче рішення ми і побачили в цьому епізоді.

12 тур, Національна ліга U-19

«Епіцентр» Кам'янець - Подільський - «Оболонь» Київ

Арбітр: Сергєєв Дмитро

19 хвилина

- Рішення арбітра: **Продовження гри**
- Правильне рішення: **Пенальті, без дисциплінарних санкцій**

Обґрунтування:

Дуже показовий епізод, пов'язаний з оцінкою єдиноборства в межах штрафної площі між нападником №6 команди «Епіцентр» та захисником команди «Оболонь». Незважаючи на те, що арбітр перебував у позиції, яка могла дозволити правильно оцінити дії гравців, він не визначив ключового моменту — хто був ініціатором контакту та чи була гра в м'яч.

Як ми вже наголошували, у подібних ситуаціях арбітри повинні насамперед звертати увагу на дії захисника: хто створив контакт, чи була спроба зіграти саме в м'яч. У цьому епізоді ініціатором контакту був захисник, який не встиг зіграти в м'яч і скоїв підніжку своєму опоненту.

Продовження гри — це не те рішення, яке мало б бути ухвалене в подібних ситуаціях. Призначення пенальті без дисциплінарних санкцій було б правильним і обґрунтованим рішенням арбітра.

12 тур, Національна ліга U-19

«Металіст 1925» Харків – «Зоря» Луганськ

Арбітр: Петренко Владислав

90+2 хвилина

- Рішення арбітра: **Штрафний удар, жовта картка**
- Правильне рішення: **Штрафний удар, червона картка**

Обґрунтування:

Під час боротьби за м'яч гравець №17 команди «Зоря» зіграв на випередження та проштовхнув м'яч у напрямку бокової лінії. Його опонент — гравець №11 команди «Металіст 1925» — із запізненням стрибнув у спробі зіграти в м'яч, але не встиг цього зробити й завдав небезпечного удару вище гомілки гравцю №17.

Керуючись відповідними критеріями оцінки серйозних ігрових порушень, можна зробити висновок, що такі дії створюють очевидну загрозу для здоров'я опонента: удар нанесено з надмірною силою, відкритими шипами, без будь-якої спроби пом'якшити зіткнення.

Тому призначення штрафного удару є правильним рішенням, однак дисциплінарне покарання мало би бути значно суворішим. Винесення червоної картки повністю відповідало б вимогам Правил гри та принципу адекватності покарання за подібні небезпечні дії.

13 тур, Національна ліга U-19

«Оболонь» Київ – «Шахтар» Донецьк

Арбітр: Черницький Богдан

4-й арбітр: Лукаш Олександр

30 хвилина

- Рішення арбітра: **Продовжити гру**
- Правильне рішення: **Продовжити гру (перевага), після жовта картка**

Обґрунтування:

Арбітр під час розвитку атаки на мить втратив концентрацію, відвівши погляд убік від гравців, які щойно завершили єдиноборство за м'яч, через що не побачив порушення у вигляді неправомірних дій руками та продовжив гру. Однак під час наступної зупинки 4-й арбітр привернув його увагу й допоміг правильно винести порушнику попередження.

Це є показовим прикладом якісної командної роботи та відповідального виконання обов'язків усіма офіційними особами матчу.

13 тур, Національна ліга U-19

«Карпати» Львів – «Металіст 1925» Харків

Арбітр: Колеснік Віталій

90+2 хвилина

- Рішення арбітра: **Штрафний удар, жовта картка**
- Правильне рішення: **Штрафний удар, червона картка**

Обґрунтування:

Це складна ситуація щодо ухвалення важливого рішення, пов'язаного з дисциплінарним покаранням гравця, який скоїв жорсткий фол проти свого опонента. Гравець №17 команди «Карпати», застосувавши надмірну силу, небезпечно атакував гравця №4 команди «Металіст 1925» і завдав йому болючого удару прямою ногою, використовуючи шипи.

Арбітр під час розвитку атаки перебував у позиції, яка зазвичай дозволяє добре контролювати ситуацію, однак у момент порушення огляд був частково закритий партнером гравця №4, через що арбітр не зміг повністю оцінити дії порушника.

Попри те, що гравець №17 команди «Карпати» мав намір і можливість зіграти в м'яч, він цього не зробив, і на відео чітко видно, що жодних спроб пом'якшити зіткнення, аби зменшити ризик травмування суперника, з його боку не було.

Отже, винесення червоної картки в цій ситуації було б більш виправданим та правильним рішенням арбітра на полі.

14 тур, Національна ліга U-19

«Динамо» Київ – «Полтава» Полтава

Арбітр: Фурманенко Кирило

40 хвилина

- Рішення арбітра: **Продовження гри**
- Правильне рішення: **Пенальті, жовта картка**

Обґрунтування:

Подібні ситуації доволі часто трапляються під час єдиноборств за м'яч у межах штрафної площі. Ще раз хочемо наголосити, що арбітри мають перебувати якомога ближче до подібних інцидентів, адже саме від якісного кута огляду залежить правильність оцінки епізоду. У цьому випадку арбітр був неподалік, однак його кут огляду не дозволяв повноцінно оцінити дії, насамперед гравця №74 команди, що захищалася. На високій швидкості він «в'їхав» у

спину своєму опонентові — гравцю №5 команди «Динамо», який перебував у вигідній позиції та мав можливість зіграти в м'яч, але не зміг цього зробити через неправомірний поштовх захисника.

Продовження гри в такій ситуації не відповідає філософії футболу щодо допустимості фізичних контактів під час єдиноборств у межах штрафної площі. Призначення пенальті без дисциплінарних санкцій було б правильним та обґрунтованим рішенням.

11 тур, Жіноча Вища ліга України

«ЕМС-Поділля» Вінниця – «Ворскла» Полтава

Арбітр: Зобенко Марія

82 хвилина

- Рішення арбітра: **Штрафний удар, червона картка + жовта картка**
- Правильне рішення: **Штрафний удар, червона картка + жовта картка**

Обґрунтування:

Під час боротьби за верхівий м'яч два гравці вели щільне єдиноборство, після завершення якого обоє впали на газон, продовжуючи контакт один з одним. Коли ігровий епізод закінчився, між гравцем №3 команди «ЕМС-Поділля» та гравцем №20 команди «Ворскла» виникла конфронтація, у ході якої гравчиня №3 «ЕМС-Поділля» допустилася непристойних та образливих висловлювань на адресу суперниці.

Арбітр перебувала поруч із місцем конфлікту, добре контролювала дії обох учасниць та після заспокоєння ситуації справедливо винесла червону картку гравчині №3 «ЕМС-Поділля» і жовту картку гравчині №20 «Ворскла».

Такі дії арбітра повністю відповідають вимогам Правил гри та методичним рекомендаціям щодо арбітражу.

11 тур, Жіноча Вища ліга України

«Ладомир» Володимир– «Металіст 1925» Харків

Арбітр: Паньків Оксана

Асистент арбітра: Кошман Анастасія

62 хвилина

- Рішення арбітра: **Продовження гри + зарахування голу**
- Правильне рішення: **Продовження гри + зарахування голу**

Обґрунтування:

Під час розвитку динамічної атаки команди «Металіст 1925» у напрямку воріт суперника виникли дві ігрові ситуації, пов'язані з визначенням позиції гравців, які потенційно могли викликати сумніви щодо положення «поза грою» стосовно захисників команди «Ладомир».

Відповідно до сучасних рекомендацій щодо фіксації поза грою, у випадках, коли в асистента арбітра є сумніви, він повинен утримувати прапорець вниз. На відео чітко видно, що в обох епізодах гравці атакуючої команди перебували в правильному положенні, що й відобразив асистент арбітра, не піднімаючи прапорець. Атака закономірно завершилася забитим м'ячем у ворота команди «Ладомир».

Такі дії офіційних осіб матчу свідчать про правильну та узгоджену роботу суддівської бригади в цьому ігровому епізоді.

12 тур, Жіноча Вища ліга України

«Ворскла» Полтава - «Кривбас» Кривий Ріг

Арбітр: Зобенко Марія

Асистент арбітра: Губанова Дарья

56 хвилина

- Рішення арбітра: **Продовження гри + зарахування голу**
- Правильне рішення: **Вільний удар**

Обґрунтування:

Під час розвитку динамічної атаки команди «Ворскла» у напрямку воріт суперника виникла ігрова ситуація, пов'язана з визначенням позиції гравчині, яка була очевидною та не могла викликати жодних сумнівів щодо положення «поза грою» стосовно захисників команди «Ладомир».

Відповідно до сучасних рекомендацій щодо фіксації поза грою, у випадках, коли в асистента арбітра є сумніви, він повинен утримувати прапорець вниз. Однак у цьому епізоді сумнівів бути не могло: на відео чітко видно, що гравчиня №16 команди «Ворскла» перебувала в очевидному положенні «поза грою», яке підлягало покаранню. Асистент арбітра не підняв прапорець, і атака завершилася забитим м'ячем у ворота команди «Кривбас».

Такі дії офіційних осіб матчу свідчать про неправильну оцінку епізоду та ухвалення помилкового рішення щодо зарахування голу.

Кубок України серед жінок

«Сістерс» Одеса - «Ворскла» Полтава

Арбітр: Зобенко Марія

07 хвилина

- Рішення арбітра: **Продовження гри**
- Правильне рішення: **Штрафний удар, червона картка**

Обґрунтування:

Під час розвитку атаки команди «Сістерс» у напрямку воріт команди «Ворскла» виникла ігрова ситуація, яка у разі порушення могла бути пов'язана з визначенням зриву очевидної гольової можливості (ЗОГМ).

В ігровий епізод втрутилася воротар команди «Ворскла», яка намагалася вступити в єдиноборство з нападницею команди «Сістерс», однак помилилася та допустила фол, що був проігнорований офіційними особами матчу.

У подібних ситуаціях насамперед необхідно визначити, що призвело до падіння нападника, хто був ініціатором зіткнення та чи мала місце спроба зіграти в м'яч. У цьому випадку воротар команди «Ворскла» порушила відповідні принципи. Коли воротарі за межами штрафної площі діють у подібний спосіб, у більшості випадків, окрім призначення штрафного удару, має застосовуватися й дисциплінарне покарання у вигляді червоної картки за ЗОГМ. Це повністю відповідало б критеріям для винесення прямої червоної картки.

Публікація містить аналіз спірних моментів матчів різних ліг із поясненнями та прикладами правильного трактування епізодів відповідно до Правил гри.
